

Vraag nr. 39
van 6 november 1998
van mevrouw MIA DE SCHAMPHELAERE

Levensbeschouwelijke vakken – Vrijstelling

Het decreet voor het basisonderwijs voorziet in de mogelijkheid voor ouders om een vrijstelling aan te vragen voor hun kinderen van de aangeboden cursussen Godsdienst of niet-confessionele Zedenleer, op basis van een eigen overtuiging.

1. Op welke wijze wordt deze aanvraag op dit moment beoordeeld ?
2. Wat zijn de criteria en bij wie ligt de beslissingsmacht ?
3. Zijn er gegevens over het aantal aanvragen tot vrijstelling en over het aantal weigeringen bekend ?
4. Is het te verantwoorden dat inspecteurs van levensbeschouwelijke vakken worden betrokken in de beoordeling over vrijstellingsaanvragen ?

De inspecteurs van de erkende levensbeschouwingen staan immers niet onbevooroordeeld ten opzichte van de inhoud van de aanvragen.

Antwoord

1. Vanaf 1 september 1992 geldt de volgende regeling (omzendbrief OND/I/1/SVC/NA van 8 juli 1992).

Ouders die *op basis van hun eigen religieuze of morele overtuiging fundamentele* bezwaren hebben tegen het volgen van één van de aangeboden cursussen Godsdienst of niet-confessionele Zedenleer, delen dit elk schooljaar vóór 30 september via schriftelijke motivatie mee aan de directie.

2. Het is duidelijk dat in de omzendbrief wordt gestipuleerd dat de vrijstelling afhangt van :
 - een aan de ouders eigen religieuze of morele overtuiging,
 - een schriftelijke motivatie.

Uit het feit dat in de omzendbrief wordt vermeld dat de betrokken documenten in de school moeten worden bewaard, waar ze door verificatie- en inspectiediensten kunnen worden inge-

keken, kan men impliciet besluiten dat het de school, dit wil zeggen de directie, is die de beslissing neemt over het al of niet aanvaarden van de aanvraag tot vrijstelling.

Inzake de elementen :

- een eigen religieuze of morele overtuiging,
- een schriftelijke motivatie,

vermeldt het arrest van de Raad van State van 13 november 1990 (waarop de omzendbrief onder meer steunt, zoals in punt 1 van de omzendbrief wordt aangegeven) dat de aanvraag omstandig dient te worden gemotiveerd en dat de vrijstelling maar kan worden verleend na een drievoudige oordeelsvorming :

- valt de *ingeroepen overtuiging* onder de bescherming van de vrijheid ;
- *wordt die overtuiging geuit* ;
- kan, *die overtuiging in aanmerking genomen*, de vrijstelling in redelijkheid worden geweigerd ?

In datzelfde arrest geeft de Raad van State als interpretatie voor *omstandige* motivering : breedvoerig en daardoor volledig en nauwkeurig.

In de overwegingen ten slotte stelt de Raad dat – hetgeen ook in vroegere arresten werd gesteld – een gewone verklaring van het niet eens zijn met de keuzeaanbieding niet volstaat.

3. Er zijn tot op heden geen kwantitatieve gegevens verzameld.
4. In de vermelde omzendbrief wordt verder nog gesteld dat, naast de vereisten van de schriftelijke motivering :
 - een toegestane vrijstelling nooit tot gevolg mag hebben dat een leerling minder tijd op school doorbrengt dan de normale aanwezigheid van alle leerlingen ;
 - de leerlingen die zijn vrijgesteld, de vrijgekomen lestijden moeten gebruiken voor de studie van hun eigen religie, filosofie of moraal.

Ten slotte wordt duidelijk in de omzendbrief vermeld dat de gemeenschapsinspectie Levensbeschouwelijke Vakken de vereisten controleert.

De veronderstelling dat de inspecteurs van de erkende levensbeschouwingen niet onbevooroordeeld zouden optreden, is absurd want ze beperkt zich tot duidelijk aangegeven vereisten. Bovendien zou elk bevooroordeeld optreden aanleiding geven tot sancties, zoals bij alle onderwijsinspecteurs in alle materies.